

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และทัศนคติของนักศึกษาธรรมศาสตร์ที่มีต่อโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษาดังนี้ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เลือกใช้การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจ (Survey Research) ซึ่งจะใช้วิธีการวัดเพียงครั้งเดียว (One-Shot case study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เฉพาะนักศึกษาที่มีสภาพนักศึกษาในปี 2549 มีจำนวน 15,899 คน¹ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ใช้วิธีเปิดตารางสำเร็จรูปของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane)² ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยเกิดความคลาดเคลื่อนคลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 5% จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ ได้กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างทั้งแบบที่ไม่ใช่ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) และแบบที่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

¹“สถิติตารางแสดงจำนวนนักศึกษาที่มีสภาพ ระดับปริญญาตรี ปี 2549,”

<http://www.regofc.tu.ac.th/data/stat/std249_fac.pdf>, 9 ธันวาคม 2549.

²Tora Yamane, อ้างถึงใน พรทิพย์ พิมลสินธุ์, การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพรึก, 2545), น. 95.

ขั้นตอนที่ 1

โดยผู้ศึกษาเลือกกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีจำนวนนักศึกษาปริญญาตรี ปี 2549 โดยจำแนกตามคณะ (ไม่รวมโครงการพิเศษ) จำนวน 17 คณะ³ ดังต่อไปนี้

1. คณะนิติศาสตร์
2. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
3. คณะรัฐศาสตร์
4. คณะเศรษฐศาสตร์
5. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
6. คณะศิลปศาสตร์
7. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
8. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
9. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
10. คณะวิศวกรรมศาสตร์
11. คณะแพทยศาสตร์
12. คณะสหเวชศาสตร์
13. คณะทันตแพทยศาสตร์
14. คณะพยาบาลศาสตร์
15. คณะศิลปกรรมศาสตร์
16. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง
17. คณะสาธารณสุขศาสตร์

จากการแบ่งสายการเรียน 3 สายวิชา ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จำแนกคณะต่าง ๆ ได้ดังนี้

วิทยาศาสตร์สังคมและมนุษย์

คณะนิติศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

คณะเศรษฐศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

³ เรืองเดียวกัน.

คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะศิลปกรรมศาสตร์

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คณะวิศวกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง

วิทยาศาสตร์สุขภาพ

คณะแพทยศาสตร์

คณะสหเวชศาสตร์

คณะทันตแพทยศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์

คณะสาธารณสุขศาสตร์

ขั้นตอนที่ 2

ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้สุ่มเลือก 8 คณะ โดยจำแนกตามสายวิชา ดังนี้

สายวิทยาศาสตร์สังคมและมนุษย์ มี 5 คณะ ดังนี้

1. คณะนิติศาสตร์
2. คณะเศรษฐศาสตร์
3. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
4. คณะศิลปศาสตร์
5. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มี 2 คณะ ดังนี้

1. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์

สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ มี 1 คณะ ดังนี้

1. คณะพยาบาลศาสตร์

รวมทั้งหมด 8 คณะ

ขั้นตอนที่ 3

การเก็บข้อมูลโดยใช้การสุ่มตัวอย่างทั้งหมด 8 คณะ ชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 13 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างคณะละ 52 ชุด รวมทั้งสิ้น 416 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยการสอบถามบุคคลที่พบเจอโดยบังเอิญ โดยเก็บให้ได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ต่อไป

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกตามสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ชั้นปีและสายการเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาธรรมศาสตร์ที่มีต่อโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ชั้นปีและสายการเรียนของนักศึกษาธรรมศาสตร์

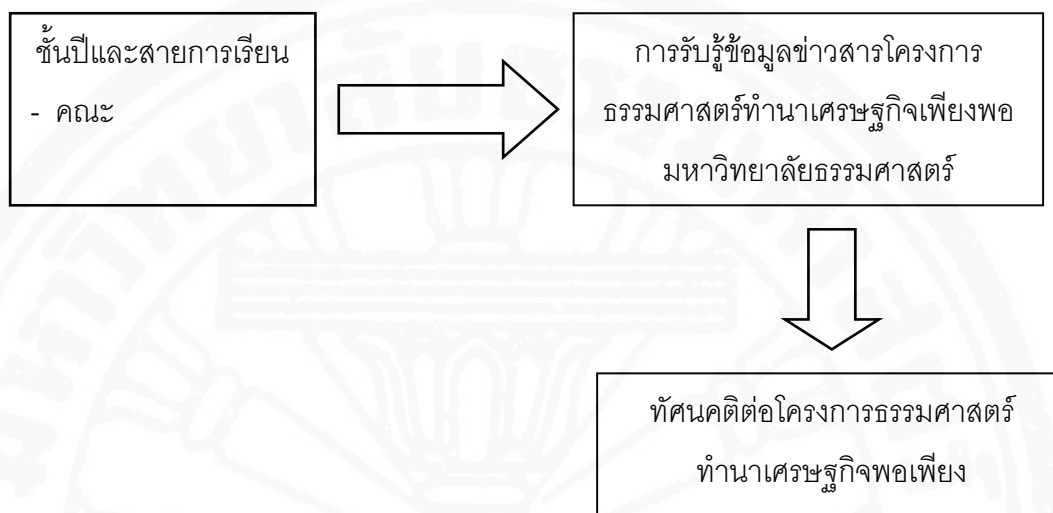
ตัวแปรตาม คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีต่อโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานข้อที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกัน ทำให้ทัศนคติของนักศึกษาธรรมศาสตร์ที่มีต่อโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติที่มีต่อโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 3.1
กรอบการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาเชิงสำรวจในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเอง (Self-Administered Questionnaire) ที่มีคำถามทั้งปลายปิด (Close-Ended Question) แบบมีตัวเลือก และคำถามชนิดปลายเปิด (Open-Ended Question) คำถามในแบบสอบถามโดยแบ่งโครงสร้างคำถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา คณะ ชั้นปี รายได้ ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีต่อโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาธรรมศาสตร์ที่มีต่อโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามได้ทำการปรึกษาที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โครงการเฉพาะบุคคลและผู้ทรงคุณวุฒิวิทยานิพนธ์โครงการเฉพาะบุคคล เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข ความถูกต้องของเนื้อหาและโครงสร้างของเครื่องมือ จนมีความสมบูรณ์

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้วไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นโดยการนำไป Pre-Test กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ \frac{1 - \sum Si^2}{St^2} \right\}$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n = จำนวนแบบสอบถาม

Si^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

St^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากผู้ตอบแต่ละคน

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา และนำข้อมูลที่ได้มาทดสอบความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ อัลฟา เท่ากับ 0.8047

เมื่อนำผลการทดสอบก่อน (Pre-test) มาปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมแล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยในภาคสนามจริงต่อไป จากผลนี้สามารถสรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในการสุ่มตัวอย่างในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์และศูนย์รังสิต โดยการเก็บข้อมูลจะเป็นการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเอง โดยการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2550

การกำหนดการวัดค่าตัวแปรในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปร ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้แก่ ข้อ 1 - ข้อ 6

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แก่ ข้อ 7-9 วัดเป็นจำนวน และร้อยละ

เป็นการประเมินถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาธรรมศาสตร์ที่มีต่อโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วตอบว่าทราบหรือไม่ทราบ โดยที่ข้อ 9 นั้นแทนคำตอบด้วยคะแนนดังนี้

เลือกคำตอบตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด = 1 คะแนน

เลือกคำตอบไม่ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด = 0 คะแนน

ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะนำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน 0-3 หมายถึง การมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับน้อย

คะแนน 4-6 หมายถึง การมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง

คะแนน 7-10 หมายถึง การมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับมาก

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาธรรมศาสตร์ที่มีต่อโครงการธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แก่ ข้อ 1-ข้อ12

เป็นการประเมินถึงทัศนคติของนักศึกษาธรรมศาสตร์ที่มีต่อโครงการ ธรรมศาสตร์ทำนาเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ระดับความคิดเห็น

มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะนำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับสูงมาก
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับสูง
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.61	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับต่ำมาก

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

เมื่อทำการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการลงรหัส (Coding) และประเมินผลด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงตารางแบบร้อยละ (Percentage) และหาค่าเฉลี่ย (Means) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลดังต่อไปนี้
 - 1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์
 - 1.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ
 - 1.3 ทัศนคติของนักศึกษาธรรมศาสตร์ที่มีต่อโครงการ
 - 1.4 ข้อคิดเห็น และเสนอแนะ
2. สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Analysis) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน โดยได้กำหนดค่าความต้องการในการทดสอบสมมุติฐานไว้ที่ระดับ 0.05 เพื่อทดสอบความแตกต่าง และ/หรือ สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในสมมุติฐานการวิจัย ว่ามี

ความแตกต่าง และ/หรือ สัมพันธ์กันหรือไม่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ทั้งนี้ หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะมีผลการศึกษาออกมาอย่างไร ผู้ศึกษาจะนำไปเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อนักศึกษาและสังคมต่อไปสังคมต่อไป

